

Helsingin Sanomien Säätiön toimittajastipendi

Loppuraportti

Kesäkuu 2019

Lukuvuosi 2018–2019

Aura Lindeberg

On onnenpotku päästä toimittajana Oxfordin yliopiston Reuters-instituutin stipendiaatiksi. Menneet kolme lukukautta Oxfordissa ovat tarkoittaneet sekä taukoa työelämästä että ammatillisen osaamisen kasvua, ymmärrystä globaalista mediamaisemasta, uusia kontakteja ja ajatuksia.

Reuters-instituutti oli syksyllä 2018 uuden alussa. Sen johdossa aloitti syyskuussa Rasmus Kleis Nielsen, tanskalaistaustainen professori, joka aiemmin toimi instituutin tutkijoiden johdossa. Enemmän aiheeseensa paneutunutta johtajaa saisi kyllä hakea: Nielsen on erittäin fokuksittain nostamaan instituutin profiilia tutkimuslaitoksena. Tärkeimmät uutisjournalismiin liittyvät tutkimukset ja keskustelut kyllä saa selville vain seuraamalla Nielsenin Twitter-päivityksiä! Instituutissa tapahtui monia muitakin henkilöstövaihdoksia vuoden aikana, esimerkiksi useampi tutkija oli lähdössä joko vanhempainvapaalle tai uuteen työhön.

Koko henkilökunta suhtautui journalististipendiaatteihin oikein lämpimästi - olimme tervetulleita istumaan samoihin tiloihin tutkijoiden kanssa työpäivän aikana ja käyttämään instituutin tiloja myös iltaisin ja viikonloppuisin. Hyödynsimme tarjottuja tiloja myös vapaa-ajanviettoon - seuraaville stipendiaateille tiedoksi, että seminaarihuoneesta saa oivan tanssilattian siirtämällä pöydät sivuun..

Instituutin tarjoama viikko-ohjelma on rakennettu stipendiaateille varsin väljäksi. Yhteisiä luentoja oli tänä lukuvuonna kahdesti viikossa, keskiviikkoisin ja torstaisin. Keskiviikkoisin aamupäivällä oli vuorollaan jokaisen stipendiaatin vuoro esitellä jokin omasta mielestään kiinnostava aihe. Vuoden aikana keskiviikon keskusteluista muodostui todella kiinnostava kuva median tilasta ympäri maailmaa. Aiheet vaihtelivat palestiinalaisten tiedotusvälineiden ja sotapropagandan tilasta Youtube-journalismiin Venäjällä ja argentiinalaisiin mediaosuuskuntiin. Itse pidin alustukseni podcasteista ja audiosta uutena mediamuotona.

Keskiviikkoisin iltapäivällä vuorossa oli yleisölle avoin luentosarja, jossa puhui median ja politiikan kentältä laaja joukko kiinnostavia puhujia. Erityisen kiinnostavia puheenvuoroja tässä luentosarjassa olivat muun muassa London School of Economicsin Sarah Banet-Weiser, joka puhui populaarista feminismistä ja New Statesman -lehden Helen Lewis, joka ruoti brittiläistä politiikan toimittajien työtä.

Torstain seminaarissa vuorossa oli useimmiten instituutin tutkijoiden puheenvuoroja. Kävimme läpi muun muassa kvantitatiivisia ja kvalitatiivisia tutkimusmenetelmiä mediatutkimuksessa ja opettelimme R-ohjelmointikielen perusteita. Melkein koko vuoden torstaisin toimi myös vapaaehtoinen akateeminen lukupiiri, jossa keskusteltiin kiinnostavista artikkeleista.

Aiempiin vuosiin verrattuna uutta stipendiaattiohjelmassa oli joka lukukauden lopussa järjestetty päivän tai puolen päivän mittainen seminaari, jonka stipendiaatit järjestivät itsenäisesti. Ensimmäisessä yleisölle avoimessa seminaarissa joulukuussa järjestimme neljä paneelikeskustelua muun muassa ulkomaantoimittajien työn ominaispiirteistä ja luottamuksesta mediaan. Tuossa seminaarissa puhuin itse suomalaisten poikkeuksellisen korkeasta luottamuksesta mediaan ja havainnoista pohjoismaisen mediamaiseman muutoksista. Toinen seminaari maaliskuussa keskittyi propagandan eri muotoihin. Tässä seminaarissa moderoin keskustelun poliittisen propagandan eri ilmenemismuodoista. Lukuvuoden päättävä seminaari kesäkuussa järjestettiin Reuters-instituutin tukijoille ja sidosryhmille juhlaiv menoin Lontoossa Royal Societyn tiloissa, ja siellä jokainen stipendiaatti jakoi huomioitaan omasta tutkimuksestaan.

Lontoon läheisyys on tietenkin etu stipendiaattiohjelmalle. Kävimme Lontoossa useilla vierailuilla vuoden aikana muun muassa BBC:llä, Googlella ja the Sunissa tapaamassa päätoimittajia ja kuulemassa heidän näkemyksiään median tilasta.

Näiden lisäksi instituutti organisoii myös Oxfordissa erilaisia tilaisuuksia, joihin stipendiaatit osallistuivat. Yksi kiinnostavimmista törmäyttämisisistä oli Oxfordissa toimivan diplomaattien maisteriohjelman kanssa järjestetty tapaaminen, jossa kävi ilmi, että sekä toimittajilla että diplomaateilla oli runsaasti ennako-oletuksia ja näin ollen myös keskusteltavaa toistensa työnkuvista ja rooleista.

Varmasti yksi mieleenjäävimmistä kohtaamisista joihin stipendiaattiohjelmassa pääsin, oli Hillary Clintonin luento ja tapaaminen lokakuussa. Clinton puhui YK:n 70-vuotisseminaarissa muun muassa demokratian säilyttämisen tärkeydestä.

Suurimman ajan opiskelusta käytin oman lopputyöni tekemiseen. Tänä vuonna stipendiaateille korostettiin erityisesti, että meiltä ei edellytetä lopputulemana akateemista opinnäytettä - työssä saa näkyä oma journalistinen ääni ja ote, eikä työn ole pakko olla kirjallinen. Oma työni oli tästä huolimatta kirjallinen, joskin koitin säilyttää työn rakenteeltaan mahdollisimman kevyenä ja luettavana.

Tutkimusraporttini aiheena ovat podcastit ja niiden tuotanto. Vertailin keskenään neljää eri maata ja kahdeksaa toimitusta, joista neljä oli yleisradioyhtiöitä ja neljä sanomalehtien toimituksia. Tutkimukseni tarkoituksena on tarkastella podcastien suosion kasvun syitä ja tarjota käytännön vinkkejä podcasteista toimituksille ja toimittajille. Lisäksi vertailin uuden mediamuodon ja kerronnan tavan tuottamia haasteita yleisradioyhtiöissä ja sanomalehdissä.

Ohjaajana työssä toimi Nic Newman, joka toimii Reuters-instituutissa myös Digital News Reportin päättökijana. Newman julkaisi vuoden aikana myös älykaiuttimia ja ääntä koskevan tutkimuksen, josta oli myös hyötyä audion tulevaisuutta pohtiessa. Ohjaajasta oli myös suurta hyötyä tutkimuskysymysten rajaamisessa sekä haastattelupyyntöjen lähettämässä - en usko, että olisin itse saanut ujutettua tapaamista BBC:n radiojohdon kanssa tai löytänyt Australiasta yhtä mainioita kontakteja kuin Nicin kautta.

Akateemisesti virittyneelle mielelle Oxford tarjoaa runsaasti virikkeitä. Kävin kuuntelemassa paljon erilaisia luentoja ympäri yliopistoa. Erityisesti tänä vuonna aiheina korostuivat demokratian tila ympäri maailmaa, Brexitin ja muun populismin aiheuttama poliittinen kuohunta Euroopassa ja ilmastonmuutoksen eri vaikutukset. Pidin erityisesti tulevaisuudentutkimukseen keskittyvän Oxford Martin Schoolin ja Oxford Internet Institutien luentotarjonnasta, joissa yhdistyivät monesti eri tieteenalat kiinnostavalla tavalla. Vuoden aikana opiskelin myös akateemista kirjoittamista ja presentaatioiden pitämistä yliopiston maksullisilla kielikursseilla.

Vapaa-ajanvietto ei ollut ongelma Oxfordin kaltaisessa kaupungissa. Elvytin vanhan soittoharjoitukseni eloon ja soitin kevätkaudella Oxford University Pressin sinfoniaorkesterin riveissä muun muassa Dvorakin Slaavilaisia tansseja. Aamuhätykseni aikaistuivat myös monina aamuina puoli kuudeksi, kun poljin pyörällä Green Templeton -collegemme soutujoukkueen harjoituksiin Isis-joelle, satoi tai paistoi.

Parasta tässä stipendiaattivuodessa on kuitenkin ollut 20 muun media-alan ammattilaisen kohtaaminen ympäri maailmaa. Ohjelmaan oli tänäkin vuonna valikoitunut joukko

intohimoisia ammattilaisia, joiden sitoutumista työskentelemään journalismin puolesta osin hyvin vaikeissa oloissa on pakko ihaila. Kun kollegat ovat kotoisin Kiinasta, Nigeriasta, Intiasta tai Brasiliasta, olen pohjoismaalaisen yleisradioyhtiön työntekijänä vain kuunteluoppilana keskusteluissa sananvapauden rajoittamisesta tai poliitikkojen mielivallasta.

Ennen kaikkea stipendiaattiporukkamme on kuitenkin ollut yhteisö, jossa on juhlistettu vuorollaan jokaisen syntymäpäivää, istuttu pubissa, katsottu elokuvia, tehty retkiä ja jaettu elämää. Toivon, että yhteinen viestiryhmämme Whatsapissa ilmoittaa minulle jatkossakin, kun joku keksii hauskan meemikuvan tai haluaa jakaa kotimaastaan kuohuttavia uutisia.

Kaiken kaikkiaan vuosi on ollut siis monin tavoin kasvattava - ja yksi elämäni parhaimmista. Haluan kiittää Helsingin Sanomien Säätiötä tästä mahdollisuudesta kokea akateemista vapautta ja syventää ymmärrystäni maailmasta.